

man måske fra dansk side overveje, om det ved kurset udstedte »intyg« ikke skulle kunne anvendes i en afløsning. Dette stiller selvfølgelig krav til undervisningen, men så må vi også absolut anbefale denne kursusvirksomhed som et sundt udvekslingsmedium for skandinavisk forskning – blot, som allerede understreget efter kurset i Uppsala (HT 12. rk. II, s. 205), hovedvægten lægges på de studerendes problemer.

STEEN OVE CHRISTENSEN

For nogle år siden nedsattes af Nordisk Kulturkommission en ekspertkomité med professor Povl Bagge som formand. Denne komité skulle arrangere universitetskurser for historiestuderende i de fem nordiske lande. Disse kurser har nu været afholdt i nogle år med skiftende værtslande. Jeg har haft lejlighed til at deltage i de to seneste af dem, nemlig kurset i norsk historie i Oslo i juni 1969 og kurset i svensk historie i Lund i sommeren 1970. I det følgende skal jeg kort redegøre for opbygning og indhold af disse to kurser, samt berette nogle indtryk derfra.

På begge kurser behandlede to emnerækker, hvoraf den ene var hentet fra den nyere tids historie, mens den anden samlede sig om et emne eller problemkompleks fra den lidt ældre historie.

Da kursernes varighed kun var 14 dage, måtte arbejdsformen være temmelig intensiv, hvis det faglige resultat skulle blive nogenlunde acceptabelt. Det forekommer mig, at man på disse kurser havde fundet en form, som tilgodeså alle rimelige krav om effektivitet uden derfor at virke unødigt belastende for deltagere og lærere. I begge tilfælde holdtes om formiddagen forelæsning i en dobbelttime. Forelæsningerne havde altid tilknytning til en af de to behandlede emnerækker og virkede ofte som oplæg til eftermiddagens program, der bestod af seminarer, hvor deltagerne i øvelsesform gennemarbejdede spørgsmål med tilknytning til de pågældende emnerækker.

Det mest effektivitetsskabende ved disse kursers form var dog de opgaver, som hver deltager på forhånd havde udarbejdet som »adgangsbillet« til kurset. Opgaverne havde alle tilknytning til emnet for den seminarrække, som man havde valgt at følge. De blev fremlagt successivt og tjente som grundlag for diskussionen på seminarerne. Denne form var meget givende af to grunde: dels sikredes det herigennem, at deltagerne på forhånd havde sat sig nogenlunde ind i emnerne for seminarrækkerne, og dels afgav de et konkret grundlag for arbejdet i seminarerne. Der er for mig ingen tvivl om, at man herigennem har fundet en form, der gør, at man selv med så begrænset en kursustid som 14 dage kan nå at trænge ganske langt ind i et problem eller en emnekreds.

Jeg skal herefter kort redegøre for de emner, der blev behandlet på de to kurser.

På kurset i Oslo behandlede to emner, nemlig »1814 i norsk historie« og »Parlamentarisme og partiutvikling 1880–1905«. Seminaret om 1814 afholdtes under professor Knut Myklands dynamiske og engagerede ledelse. Dets sigte var naturligvis en udredning af de spegede tråde i dette års norske historie, men især sigtede det på at afklare, hvilken rolle Christian Frederik egentlig spillede i begivenhederne, og vurdere hans indflydelse på disse. Det var Myk-

lands bestemte opfattelse, at hans indflydelse på det politiske spil i Norge var langt mere betydelig, end det hidtil er antaget.

På det andet seminar drøftedes især det tidlige norske partivæsen under en række forskelligartede indfaldsvinkler. Man søgte f. eks. at nærme sig problemerne gennem en analyse af Norges politiske geografi, idet man sammenlignede med forholdene i de øvrige nordiske lande. På dette område synes man at være kommet ganske langt i Norge. Ligeledes forsøgte en systemanalyse af partivæsenet i de nordiske lande omkring 1900, og denne bragtes ind i en konstitutionel sammenhæng gennem en systemanalyse af trekantforholdet regering – stortingsgruppe – parti. Endelig behandledes mere specielle sider af sagen, og afslutningsvis afholdtes et seminar, som var helliget en drøftelse af antiparlamentariske holdningstyper, der eksemplificeredes ved opgaver om Borggårds krisen i Sverige, Påskekrisen i Danmark, Lappbevægelsen i Finland og Arne Garborgs tanker om direkte demokrati i Norge. Man må nok sige, at man efter denne facetterede behandling af emnet tog fra kurset med en fornemmelse af, at man havde fået et ganske solidt indblik i både emnet og den lidt uvante, nærmest politologiske metodik, der anvendtes.

Også på kurset i Lund havde man to emnerækker at vælge imellem, nemlig som det ene »Internordiska gränser och gränskonflikter« og som det andet »Idéer och grupperingar vid 1900-tals-Sveriges framväxt«.

Den første emnerække om grænsekonflikter må ses i lyset af et igangværende lundensisk projekt om dette emne, hvori deltager såvel historikere som repræsentanter for freds- og konfliktforskningen. I dette projekt søger man at afprøve forskellige modeltyper af grænsekonflikter dels på et centraleuropæisk materiale og dels på et afrikansk. Dette er et meget omfattende og ambitiøst projekt, som kursusdeltagerne bl. a. gennem Sven Tägils forelæsning fik lejlighed til at stifte bekendtskab med. Emnet for den tilsvarende seminarrække havde mere begrænset karakter, idet man her – under universitetslektor Lars-Arne Norborgs ledelse – koncentrerede sig om nordiske grænsekonflikter, og herunder især – af naturlige grunde – konflikterne om den dansk-svenske grænse. Tidsmæssigt behandledes dette tema fra ca. 1380 til efter Den skånske Krig, og så forskellige emner som grænsehandel, »bondefreder« og snaphanebevægelsen diskuteredes bl. a. i forbindelse hermed. Man tog også op til behandling et andet konfliktområde, nemlig Ålandsspørgsmålet, der jo i nyere tid har været et svensk-finsk konfliktområde.

I den anden seminarrække, der lededes af docent Sverker Oredsson, forsøgte det at komme på lidt nærmere hold af de idéstrømninger og sociale og politiske grupperinger, der fulgte – og påvirkede – den såkaldte industrielle revolution, der vel snarere var en evolution. Interessen samlede sig her især om de politiske idéer og grupperinger, der udvikledes jævnsides med og afhængigt af industrialiseringsprocessen. Desuden var også organisationsdannelsen (fagforeninger, konsumentkooperationen m. v.), dens forudsætninger og tilblivelsesproces, genstand for behandling. Overalt, hvor det var muligt, foretoges der sammenligninger de nordiske lande imellem.

Det vil ikke være rigtigt at påstå, at kursernes rent faglige indhold udfyldte hele kursustiden. På begge kurserne skete tilrettelæggelsen af de faglige afsnit med al rimelig hensyntagen til deltagerne behov for at være sammen også på et

ikke-fagligt grundlag, og man havde også rig lejlighed til som almindelig turist at gøre sig bekendt med forholdene på stedet. Begge kurser afsluttedes med eks-kursioner, eller – mindre prætentivt – udflugter. Det norske kursus med en bustur gennem det smukke Østnorge til Lillehammer, og det svenske med en tur gennem det blide skånske landskab til Ystad, hvor man bl.a. beundrede det hus, hvori Karl XII hele to gange skal have overnattet!

Skal man nu, hvor de mange førsteindtryk har bundfældet sig, gøre op, hvad man så egentlig havde ud af at deltage i disse kurser, i hvis tilrettelæggelse og gennemførelse der fra arrangørernes og værtslandets side var lagt et stort arbejde, må resultatet blive, at man vendte hjem medbringende mange nye impulser af metodisk og historisk-faglig karakter (bl.a. mange idéer til speciale) og indtryk af det historiske studium i vore nabolande. Deltagelsen i kurserne gav i mange henseender ens daglige studium et videre perspektiv, og man vendte således hjem bedre rustet til at fortsætte det, end da man tog af sted. Men ikke mindst sidder dog indtryk tilbage af de mennesker, man mødte – samtaler med studiefæller fra de andre lande, indtryk af lærerne, o.s.v. Et ikke uvæsentligt resultat er det nok også, at mennesker, som man tidligere kun kendte som forfattere til denne eller hin afhandling nu i ens bevidsthed er levende, tredimensionale mennesker – f.eks. er professor Mykland ikke mere blot 1814-ekspert, han er også manden, der trofast tog sin tårn ved sene sammenkomster, og professor Rosén er ikke mere blot Carlssons siamesiske tvilling, men også en virtuos fremfører af »Min hat, den har tre buler . . .«.

Det faglige formål med disse kurser er vel dobbelt: 1) På bred basis at give de udenlandske deltagere lejlighed til at orientere sig i en eller flere perioder i værtslandets historie og dets historieforskning. Dette opnås gennem forelæsnin-gerne. 2) At give deltagerne lejlighed til gennem praktisk problemløsning at drøfte metodiske problemer i tilknytning hertil. Dette må være seminarrækkenes hovedformål.

Skulle man da til slut pege på noget, der kunne gøres bedre, må det være, at et skarpere afgrænset emne for seminarrækkerne – et nøjere defineret problem – måske ville medvirke til, at formål nr. 2 opfyldtes bedre, idet alle seminarerne da ville forekomme alle deltagerne lige vedkommende, og de effektivitetsfrem-mende opgaver få en endnu mere central placering.

Man kan naturligvis altid diskutere formen for og indholdet af sådanne kurser – derom opnås der vel næppe enighed; men for mig var deltagelsen i de her om-talte kurser både fagligt og på anden måde en berigende oplevelse, som jeg nødigt ville have været foruden.

KNUD J. V. JESPERSEN

ALMINDELIG HISTORIE

KAI AALBÆK-NIELSEN: Historie. Struktur og eksistens. København, Munksgaard, 1970. 163 s. 31,50 kr.

Menneskets forhold til historien er emnet for Kai Aalbæk-Nielsens debutbog. Denne bog er ikke en gennemarbejdet helhed, men en række betragtninger over